

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl soudcem Mgr. Janem Šmakalem ve věci

žalobce: J. L., narozen X,
bytem F. L.,

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení,
sídlem Křížová 25, 150 00 Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalované č. j. X ze dne 8. 7. 2019,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalovaná přiznala žalobci dílčí starobní důchod ve výši 8 233 Kč, po valorizaci upravený na 8 949 Kč. K uvedené částce dospěla srovnáním *plného důchodu žalobce* (tj. důchodu, na který by žalobce měl nárok už jen získáním doby pojištění v ČR) podle čl. 52 odst. 1 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (dále též „koordinační nařízení“) a *dílčího důchodu* (tj. důchodu, na který by žalobce měl nárok při zohlednění poměru dob pojištění v ČR a jiném státu EU)

Shodu s prvopisem potvrzuje J. P.

podle čl. 52 odst. 1 písm. b) téhož nařízení. Na základě čl. 52 odst. 3 nařízení žalovaná upřednostnila částku dílčího důchodu, neboť byla pro žalobce výhodnější.

2. Proti uvedenému rozhodnutí podal žalobce námitky. Žalovaná podle nich postupovala při výpočtu důchodu špatně. Neuvedla podrobné vysvětlení k jednotlivým výpočtům, obzvláště pokud se jedná o dílčení základní výměry důchodu z 2 700 Kč na 2 461 Kč. Podle žalobce není dílčení základní výměry v souladu s čl. 52 koordinačního nařízení. Žalovaná námitky zamítla s tím, že svůj postup nepovažovala za rozporný s unijním právem.
3. Proti rozhodnutí žalované žalobce brojil žalobou, v níž namítl, že základní výměru důchodu stanovila chybným postupem a rovněž chybně započítala valorizaci. Žalobce se domníval, že podle § 52 odst. 1 písm. b) koordinačního nařízení nelze přepočítávat zákonem pevně stanovenou část důchodu (tzn. základní výměru). Na její výši totiž nemají vliv hodnoty podstatné pro určení procentní výměry důchodu. Nařízení č. 883/2004 zajišťuje, že se při výpočtu důchodu zohlední doba účasti na důchodovém pojištění v jiném členském státě EU. To má zajistit příznivější výsledek ve výpočtu důchodu, a proto zkrácení základní výměry působí proti tomuto záměru. Žalobce byl současně přesvědčen, že podle § 33 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, je základní výměra minimální dávkou, kterou obecně nelze snižovat dílčením. Žalovaná tak v kontextu výše uvedeného nevysvětlila, proč dílčila základní výměru důchodu s odvoláním na příslušná ustanovení nařízení č. 883/2004, jež se týkají započítání dob pojištění z různých zemí EU. Žalovaná dále v rozporu s § 52 odst. 3 koordinačního nařízení neporovnala vzájemně jednotlivé položky u obou důchodů, přičemž správně měla zvolit vždy tu z nich, která je pro žalobce příznivější, a teprve pak provést finální součet. Jinými slovy, žalovaná měla porovnat plnou základní výměru a dílčenou základní výměru a jako součást důchodu určit vyšší z nich. Stejný postup měla provést u procentních výměr. Až součet položek s vyšší hodnotou tvoří celkovou výši důchodu. Dalšího pochybení se žalovaná dopustila při zohlednění valorizace. Podle nařízení vlády č. 213/2018 Sb. byly důchody od ledna 2019 mimo jiné valorizovány tak, že se základní výměra zvýšila o 570 Kč. Dle napadeného rozhodnutí však žalovaná upravila žalobci základní výměru tak, že toto zvýšení důchodů snížila dílčením na 519 Kč. Podle čl. 59 odst. 2 koordinačního nařízení č. 883/2004 ovšem žalovaná měla základní výměru žalobcova důchodu valorizací zvýšit bez dílčení o 570 Kč. Žalobcův důchod totiž spadá pod dávky podle čl. 52 tohoto nařízení, u nichž se při valorizaci neprovádí nový výpočet, nýbrž valorizační částka se použije přímo, tzn. celá se přičte k částce starobního důchodu.
4. Žalovaná ve vyjádření k žalobě setrvala na důvodech napadeného rozhodnutí a odkázala na jeho odůvodnění.
5. V replice žalobce shrnul žalobní body, přičemž zdůraznil, že doba pojištění neovlivňuje výši základní výměry důchodu, ale jen výpočet procentní výměry. Doba pojištění získaná v jiném státě EU proto nemůže snížit základní výměru, pouze zvyšuje výměru procentní. S tím související rozpory v napadeném rozhodnutí pokládal žalobce i po vyjádření žalované za neobjasněné.
6. Žaloba není důvodná.
7. Podstata sporu žalobce s žalovanou spočívala především v tom, jakým způsobem se má určit výše dílčího důchodu. Žalobce měl za to, že při srovnání plného důchodu, kterého by

dosáhl pouze podle českých předpisů, a dílčího důchodu, kterého by dosáhl při zohlednění všech získaných dob pojištění v České republice a Spolkové republice Německo, je třeba tzv. dílčit jen některé složky důchodu (procentní výměru) a jejich valorizaci.

8. Podle čl. 52 odst. 1 a 3 nařízení č. 883/2004 vypočte příslušná instituce výši náležející dávky

a) podle právních předpisů, které uplatňuje, a to pouze pokud jsou splněny podmínky nároku na dávky výhradně podle vnitrostátního práva (nezávislá dávka);

b) výpočtem teoretické výše a následně skutečné výše dávky (poměrná dávka) takto:

i) teoretická výše dávky se rovná *dávce, na kterou by dotyčná osoba měla nárok*, pokud by všechny doby pojištění nebo bydlení získané podle právních předpisů ostatních členských států byly získány ke dni přiznání dávky podle právních předpisů, které uplatňuje. Pokud podle těchto právních předpisů výše dávky nezávisí na délce získaných dob, považuje se uvedená výše za teoretickou výši;

ii) příslušná instituce pak stanoví **skutečnou výši poměrné dávky** tak, že *použije na teoretickou výši poměr mezi délkou dob získaných před vznikem sociální události podle právních předpisů, které uplatňuje, a celkové délky dob získaných před vznikem sociální události podle právních předpisů všech dotčených členských států.*

Dotyčná osoba má nárok na to, aby jí *příslušná instituce každého členského státu* vyplácela vyšší z částek vypočtených podle odst. 1 písm. a) a b).

9. Čl. 52 koordinačního nařízení umožňuje realizovat princip rovnosti nakládání s dobami pojištění získanými v různých členských státech na základě mechanismu sčítání dob, které se použijí pro výpočet tzv. teoretické dávky. Ta je následně v poměru získaných dob pojištění „dílčena“ v poměru k době pojištění získané v tom členském státě, jehož nositel pojištění (kompetentní instituce) rozhoduje o přiznání důchodové dávky. Smyslem tohoto článku je na základě právní fikce umožnit pojištěnci splnění podmínek potřebné doby pojištění pro získání nároku na dávku podle vnitrostátních předpisů členského státu, v němž pojištěnec žádá o přiznání důchodové dávky.

10. Nedůvodné jsou proto námitky žalobce, že dílčení (zjištění výše poměrné dávky) podléhá pouze základní výměra důchodu. Dávkou, o níž žalovaná rozhodovala je totiž *starobní důchod jako celek*, bez ohledu na to, jakým způsobem je tato dávka konstruována (že se skládá ze dvou složek: základní a procentní výměry). Dílčení ostatně nepodléhá výše dvousložkového důchodu jako taková [ta představuje nezávislou dávku ve smyslu čl. 52 odst. 1 písm. a) koordinačního nařízení], ale pouze *dávka teoretická*. Aby mohl být naplněn účel tzv. poměrné dávky, je třeba stejným poměrem dob pojištění (česká doba/celková doba pojištění) dílčit obě složky starobního důchodu, resp. dílčit výši důchodu tvořeného součtem základní a procentní výměry. V opačném případě by výsledek nepředstavoval část důchodu odpovídajícího podílu dob pojištění získaných v ČR a celkově, ale zcela nesouvisející částku, byť pro žalobce výhodnější. K obdobnému závěru ostatně již dříve dospěl i Krajský soud v Brně v rozsudku č. j. 33 Ad 26/2016-55 ze dne 18. 5. 2018. Že dílčení podléhá i ta část důchodu, která odpovídá jeho základní výměře, nepochyboval ani Nejvyšší správní soud ve vztahu k předchozí úpravě čl. 46 odst. 2 nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby a jejich

rodiny pohybující se v rámci Společenství (srov. rozsudek č. j. 3 Ads 21/2006-44 ze dne 21. 3. 2007, č. 1197/2007 Sb. NSS).

11. Není přiléhavé tvrzení žalobce, že tento postup popírá účel čl. 52 koordinačního nařízení. Jeho účelem totiž není co nejvýhodnější výpočet důchodu pro jeho poživatele (ve smyslu výběru jeho nejvýhodnějších složek), ale koordinace působení právních předpisů členských států EU tak, aby byly zohledněny všechny doby pojištění a poživatel důchodu tím případně nebyl poškozen, resp. *aby na něj dopadala pravidla výhodnějšího systému důchodového pojištění některého z dotčených členských států EU*. Žalobce poškozen nebyl, neboť v souladu s čl. 52 odst. 3 koordinačního nařízení mu je vyplácen dílčí důchod jako vyšší dávka při porovnání s plným důchodem [tj. nezávislou dávkou ve smyslu čl. 52 odst. 1 písm. a) koordinačního nařízení]. Již vůbec pak není důvod porovnávat jednotlivé složky důchodu a vybírat vždy tu pro pojištěnce výhodnější – to nejen neodpovídá textu žádného užitého předpisu (a žalobce se v tom smyslu ani žádného nedovolával), ale ani podstatě koordinace. Šlo by o zcela novou konstrukci důchodu, nikoliv výběr výhodnějšího ze dvou existujících systémů pojištění.
12. Bez významu je také tvrzení žalobce, že základní sazbu důchodu považuje za „minimální dávku“. Postup žalovaného je pouze výpočtem (myšlenkovou operací) sloužícím k porovnání výše důchodu pouze podle českých dob pojištění a teoretického důchodu při zohlednění dob pojištění v ČR i Německu. Nedochází tedy k žádnému snižování základní výměry (že z pohledu českého práva nejde o nedílčitelnou „minimální“ dávku je ostatně zřejmé i z § 61 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, na který žalobce odkazoval).
13. Nedůvodná je pak i námitka rozporu s čl. 59 odst. 2 koordinačního nařízení. Změna výše důchodu v jednom ze členských států v zásadě musí vést k novému přepočtu podle čl. 52, neboť jeho smyslem je určit v každé jednotlivém členském státu EU výhodnější systém důchodového pojištění. Změnou výše důchodu může dojít i k přehodnocení výhodnosti toho kterého pravidla pro žalobce. Protože takový postup musí provést nositel pojištění každého dotčeného členského státu EU (srov. čl. 52 odst. 3 a čl. 50 koordinačního nařízení), docházelo by při běžné valorizaci k nadměrné administrativní zátěži. Právě proto je případ změny výše důchodu při valorizaci výjimkou z nového výpočtu podle čl. 52 zjišťujícího výhodnější systém (srov. např. rozsudek Soudního dvora ES sp. zn. C-7/81 ze dne 2. 2. 1982 ve věci *Sinatra proti Fonds national de retraite des ouvriers mineurs*, odst. 7–10). Opět tedy jde o koordinační pravidlo, nikoliv pravidlo pro výpočet výše valorizovaného důchodu, jak se domníval žalobce.
14. To v souzené věci znamená zjednodušení postupu tím, že na částky dávek vypočtené podle čl. 52 se pevné či procentní zvýšení důchodu (valorizace) *použije přímo*. Nemění se ovšem nic na tom, že tento přímý postup nemůže ovlivnit logiku skladby jednotlivých složek důchodu sledovanou vnitrostátním právem. Jestliže tedy je pro žalobce výhodnější dílčí důchod, valorizace se v něm musí projevit dílčím způsobem.
15. Toho nelze docílit jinak než výpočtem ze strany žalované (tj. nikoliv přepočtem ve všech členských státech ve smyslu čl. 52 koordinačního nařízení, který čl. 59 odst. 2 nařízení zapovídá). Pro rok 2019 se totiž starobní důchod zvýšil tak, že (a) základní výměra důchodu se zvýšila o 570 Kč měsíčně, a (b) procentní výměra důchodu se zvýšila o 3,4 % procentní výměry důchodu, která náleží ke dni, od něhož se procentní výměra zvyšuje (§ 4 odst. 1 nařízení vlády č. 213/2018 Sb.). Takto provedené zvýšení důchodu je zjevně

Shodu s prvopisem potvrzuje J. P.

úpravou jednotlivých jeho složek různým způsobem (a z různých důvodů, srov. § 67 zákona o důchodovém pojištění). Do celkové výše důchodu se proto také promítá různým způsobem. Dílčení pouze některé složky by opět vedlo k tomu, že výsledek by nepředstavoval část důchodu odpovídajícího podílu dob pojištění získaných v ČR a celkově, ale zcela nesouvisející částku. Nový výpočet se tak jeví jako nezbytný.

16. Z výše uvedených důvodů shledal soud závěry žalované po právu. Žalobu proto zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s. Procesně neúspěšný žalobce ani procesně úspěšná žalovaná nemají právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 *a contrario*, odst. 2 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu do dvou týdnů od jeho doručení. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 20. listopadu 2020

Mgr. Jan Šmakal, v.r.
samosoudce